

УДК 340.12

Н. М. ОНИЩЕНКО, С. В. СТОЄЦЬКИЙ, С. О. СУНЄГІН

Наталія Миколаївна Оніщенко, завідувач відділом Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, академік Національної академії правових наук України

Сергій Вікторович Стоєцький, кандидат політичних наук, вчений секретар відділення історії, філософії та права НАН України

Сергій Олександрович Сунєгін, науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ПЕРЕД ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ

Хочемо навести міркування видатного українського правознавця Б. Кістяківського, який писав, що «у правовій державі влада має бути організована так, щоб вона не придушувала особу; у ній як окрема особа, так і сукупність осіб – народ – мають бути не лише об'єктом влади, але й суб'єктом її». Цікаво, що подібну думку висловлює й Арістотель: «Отже, з досвіду видно, що всяка держава є певне об'єднання, а будь-яке об'єднання утворюється для певного щастя. Адже всі діють заради того, що вважається достойним життям, тож вочевидь усі об'єднання прямують (у своїй діяльності) до певного щастя»¹. Величні слова, що, беззаперечно, підлягають осмисленню і хоча б поступового, часткового, але реального втілення на практиці.

Чітке текстуальне вираження ідея соціальної правової держави знайшла у конституційному законодавстві України.

Було б помилково вважати, що правова держава та соціальна держава ідеально поєднуються і в змозі цілком «злитися» в один тип держави. Принцип соціальної безпеки населення і вимога не лише юридичної, а й матеріальної рівності (властивості соціальної держави) суперечать ідеї свободи особи, взаємної відповідальності держави і громадянина (властивості правової держави)².

Однак було б недоцільно протиставляти правову державу і соціальну державу, їх зближення – найсприятливіший результат для громадянського суспільства, оптимальний варіант його розвитку без класово ворожих конфліктів і соціальних потрясінь.

Соціальна й правова держави взаємопов'язані і життєздатні доти, доки функціонування державної влади буде обмежуватися, врівноважуватися, контролюватися і поширюватися в межах дотримання основних прав людини. І навпаки, соціальна держава суперечитиме правовій державі завжди, коли «людський добробут», «соціальна безпека», «соціальна справедливість» вважатимуться вищими цінностями. Розвиток держави як соціальної має ґрунтуватися на такому фундаменті, як «правова» держава³.

Зрозуміло, що до фактичного втілення в життя ідеї соціальної правової держави українському суспільству слід багато чого зробити.

Прогнозувати перспективу успішного розвитку України можна тільки на шляху оптимального поєднання принципів правової державності, демократизму, соціальної державності. Ідея соціальної, правової держави є надбанням усього людства. Ця раціональна ідея у разі успішної реалізації в змозі приєднати Україну до числа цивілізованих європейських держав.

Соціальна правова держава – це політична організація суспільства, у якому право пов'язує і підкоряє собі державну владу, а основні права особи та її соціальна безпека становлять зміст свободи, заснованої на законах, які приймаються і піддаються зміні законним шляхом.

Крім звичайних ознак, характерних для будь-якої держави, соціальна, правова держава, як вища форма політичного буття, яку виробило людство, має ряд специфічних ознак:

1. Пов'язаність державної влади правом і його панування в усіх сферах суспільного життя: свобода може бути досягнута лише у тому разі, якщо державна влада обмежується правом, контролюється правом, функціонує у поєднанні та у взаємодії з громадянським суспільством у рамках права; у Конституції України (ст. 8) записано: «в Україні визнається і діє принцип верховенства права».

2. Відповідність закону праву (правовий закон) і його верховенство, тобто право як міра свободи і справедливості набуває відпрацьованого в законі змісту; конституційний закон має пряму дію.

3. Пов'язаність законом рівною мірою як громадян та їх об'єднань (комерційних і некомерційних), так і державних органів, посадових осіб. Стосовно громадян та їх об'єднань діє загальнодозвільний принцип: «Дозволено все, крім прямо забороненого законом».

Стосовно владних державних органів і посадових осіб діє спеціальнодозвільний принцип: «Дозволено лише те, що прямо передбачено законом». Ще давньогрецький мислитель Платон зазначав: «Я бачу близьку загибель тієї держави, де закон не має сили і перебуває під чиєюсь владою. А там, де закон – владика над правителями, а вони його раби, я вбачаю порятунок держави...»⁴.

4. Законодавче закріплення і реальне забезпечення основних прав людини – наявність налагодженого правового механізму їх охорони і захисту (враховуючи рівень прямого конституційного захисту)⁵.

5. Побудова відносин особи та держави на основі взаємної відповідальності: як особа є відповідальною перед державою, так і держава відповідає перед особою за невиконання обов'язків.

6. Поділ державної влади між законодавчими, виконавчими і судовими органами: їх незалежність і єдність; неприпустимість дублювання функцій; дієвість механізму «стримувань і противаг».

7. Законний (легальний) шлях прийняття законів та їх змін – шлях виявлення волі народу безпосередньо (референдум) або опосередковано (через представницький орган). Уся повнота законодавчої влади в представницькому органі здійснюється представниками народу, обраними з його осередку.

8. Наявність ефективних форм контролю і нагляду за здійсненням законів та інших нормативно-правових актів – налагоджена робота прокуратури, міліції, служби безпеки, податкової адміністрації та інших правоохоронних і контрольно-наглядових органів.

9. Можливість особи досягти конкретного мінімуму соціальних благ завдяки гарантуванню державою її соціальної безпеки – мінімальний (достатній) рівень життя кожному громадянину та його поетапне підвищення⁶.

10. Можливість громадян вимагати забезпечення державою їх соціального захисту, підняття рівня соціально-економічних прав до рівня основних прав – формування соціального середовища, яке створює умови для сприятливого індивідуального розвитку особи, рівності стартових можливостей (а не матеріальної рівності) за допомогою державної системи просвітництва та освіти, податкової політики, регулювання ринку праці та контролю за умовами праці тощо⁷.

11. Здійснення державою соціальної допомоги громадянам, не спроможним (не зі своєї вини) відповідати за свій добробут – йдеться про забезпечення гарантованого життєвого рівня соціально слабких верств населення – осіб похилого віку, непрацездатних (хворих), безробітних з незалежних від них причин. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

12. Забезпечення державою соціальної функції власності – власність не повинна використовуватися на шкоду людині й суспільству: завдавати шкоди правам, свободам і гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі (ст.ст. 13, 41 Конституції України).

13. Проведення державою політики соціальної злагоди – вирішення всіх питань шляхом згоди і порозуміння різноманітних соціальних груп, глибокої поваги до особи незалежно від її соціального стану, захисту від будь-якого посягання на її життя, здоров'я і особисту гідність.

У такий спосіб обмежена правом соціальна держава виявляє активність у регулюванні соціально-економічних процесів, соціального аспекту основних прав громадян, їх соціальної захищеності відповідно до закону.

Держава є соціальною, правовою остільки, оскільки вона гарантує особі свободу вияву:

– як індивіду, який відрізняється від інших фізичними і психічними якостями, тобто має індивідуальність;

– як члену соціального організму, яким є громадянське суспільство, тобто індивіду, який входить до складу громадських та професійних груп і організацій;

– як громадянину певної держави⁸.

Відносини особи і держави будуються на встановленні такого балансу, за якого:

– особа мала б можливість безперешкодно розвивати здібності, задовольняти права, свободи і законні інтереси;

– держава одержувала б визнання і підтримку своєї діяльності з боку особи, яка виконує свої обов'язки і несе відповідальність за їх невиконання⁹.

Усю сукупність теорій і поглядів, що існували в історії політико-правової думки і стосуються співвідношення «держава – особа», можна звести до двох підходів:

1) індивідуалістичний, особистий, гуманістичний (природно-правовий підхід). Цей підхід впливає із розуміння особи як цілі, держави – як засобу для досягнення мети. Його зміст – права належать людині від природи. Вона має їх незалежно від держави. Ці права є невід'ємними. Завдання держави і суспільства поля-

гає в тому, щоб додержуватися цих прав, не допускати їх порушення, створювати умови для їх реалізації. Конкретний зміст та обсяг прав змінюються і розширюються з розвитком суспільства, самі ж фундаментальні права залишаються незмінними;

2) державний, статичний (юридіко-позитивістський). Цей підхід впливає із розуміння держави як мети, а особи – як засобу для досягнення мети. Його зміст – свої права людина одержує від суспільства і держави, природа цих прав патерналістична; держава – джерело і гарант прав людини завдяки закріпленню їх у законі; право і закон не мають істотних відмінностей; права особи змінюються залежно від державної доцільності й можливості.

З юридико-позитивістським підходом багато в чому схожа марксистська теорія, яка схильна підкоряти права людини державній доцільності. Відмінність між ними полягає у тому, що марксизм орієнтований на соціально-економічну, класову детермінацію права (право – виведена в закон воля пануючого класу), а не на його раціональну самоцінність. При марксистському підході розгляд питання про права особи стає зайвим внаслідок визначення особи як виразника сукупності суспільних відносин.

Саме в наші дні у відносинах «людина – суспільство – держава» пріоритет належить людині, а держава та її структури (гілки державної влади – законодавство, управління та правосуддя) покликані підкорити свою діяльність охороні й захисту прав людини.

Демократична державна влада – не «нічний вартовий» у будівлі «особи, що самовдосконалюється». Вона – дієвий і активний прибічник свободи, фізичної та духовної краси людини. Причому, чим ширші політичні позиції, тим успішніше держава виконує велику соціальну функцію.

Держава визначає соціальний стан особи в суспільстві, її свободи за допомогою законодавства. Юридично визначена свобода існує в державі у формі закону. Закони не є репресивною мірою проти руху як такого. Адже якщо, наприклад, закон тяжіння керує вічним рухом світових тіл, то закон падіння вбиває, коли його порушити. Навпаки, закони – це позитивні, ясні, загальні норми, в яких свобода набуває безособистісного, теоретичного, незалежного від сваволі окремого індивіда, існування. Звід законів є Біблія свободи народу¹⁰.

Основний сенс багатьох юридичних гарантій свободи особи полягає в забезпеченні необхідних умов для нормального життя, активної діяльності громадян у суспільстві. У цих цінностях повинно систематично оновлюватися, приводитися у відповідність до вимог часу чинне законодавство, мають удосконалюватися правові форми і методи охорони прав громадян в обговоренні законопроектів, а також у їх прийнятті та приведенні їх у життя. Нарешті, слід посилити відповідальність за порушення закріплених прав та свобод громадян як з боку інших громадян так, і посадових осіб держави¹¹.

Водночас слід враховувати таку важливу обставину, як намір державної влади обмежити свободу особи зокрема, досить жорсткими рамками. За словами відомого американського соціолога і публіциста С. Нірінга, серед обмежень на шляху свободи людини немає більш жорстокого і вселюдного явища, ніж влада сучасної держави.

Правові обмеження – це певні винятки із правового статусу громадянина, які утискають свободу й інтереси особи; це правове стримування протизаконних, шкідливих, небажаних діянь. Обмеженнями встановлюються рамки, в яких суб'єкти повинні діяти, виключаються певні можливості в їх діяльності¹².

Відомо, що юридична відповідальність – це передусім правовий інструмент, за допомогою якого досягається ефективно і дійове управління суспільством. При цьому в сучасних умовах не тільки правовий інструментарій, а й саме право якісно змінилося. «Головне, воно (тобто право), як інструмент влади («права влади»), стало знаходити *особливе, самостійне місце* в соціальному організмі, притому з такими функціями і такою силою, які здатні упорядкувати і «приборкати» саму владу, що і зумовлює саму можливість поняття «правова держава». При цьому очевидно, що в Україні проблема відповідальності влади останніми роками особливо актуальна в умовах розвитку громадянського суспільства, перерозподілу соціального простору між державою та громадянським суспільством.

У теорії права як найважливіша функція європейської держави виділено охорону і захист інтересів людини і громадянина¹³. На думку вчених, сутність правової держави характеризують декілька моментів: 1) визнання людини, її прав і свобод вищою цінністю, а їх захист – найважливішим обов'язком держави; 2) встановлення і обмеження за допомогою права меж державної влади. Отже, правова держава – держава, межі влади якої, формування, повноваження, функціонування її органів, регламентовані правом; найвище призначення якої полягає у визнанні, дотриманні і захисті прав і свобод людини і громадянина».

У державі, яка проголошує себе правовою, юридична відповідальність повинна застосовуватися не тільки до приватних осіб, але насамперед до публічних суб'єктів права. На думку вчених, «сенс публічної влади – в служінні людині, забезпеченні її прав і свобод»¹⁴.

Поняття публічного суб'єкта в українському праві тісно пов'язане з такими категоріями, як «народ», «населення», «держава», «публічна влада». Втім, основним суб'єктом українського права є безпосередньо держава, яка володіє певними правами і обов'язками щодо громадян та інших приватних осіб, які знаходяться на її території. Однак у правовій науці останнім часом формується погляд на публічний інтерес передусім, як інтерес суспільний, а не державний¹⁵. Здається, що в сфері юридичної відповідальності публічність повинна виявлятися через повноваження держави як певного суб'єкта права, який наділений сукупністю прав та обов'язків.

Держава як суб'єкт права має певну специфіку – вона не виступає суб'єктом внутрішньодержавних правовідносин і реалізувати свої права і обов'язки може тільки за допомогою спеціально створених публічних органів. Отже, в поняття «публічний суб'єкт», окрім держави, входить коло державних органів і посадових

осіб, які створюються особливим чином і які наділені окремими державними повноваженнями. Такі публічні суб'єкти вступають у правовідносини від імені держави і виконують обов'язки, що належать державі. Стаття 5 Конституції України проголошує: носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Отже, у правовідносинах відповідальності державний орган чи державний службовець як публічний суб'єкт виступає від імені держави. Враховуючи, що правовідносини у сфері державного управління переважно забезпечуються участю виконавчих (адміністративних) органів державної влади, саме їх дія буде підставою для юридичної відповідальності держави перед приватною особою. Слід тільки вирішити питання про юридичне оформлення виду та процедури юридичної відповідальності держави таким чином, щоб у правовідносинах відповідальності в якості відповідального суб'єкта виступала не певна посадова особа, яка припустила правопорушення, а сама держава.

Для більш глибокого поняття сутності і змісту юридичної відповідальності за порушення прав і свобод людини звернемося до законодавства інших держав. Більшість країн, що визначають юридичну відповідальність держави за порушення прав і свобод людини, розуміють її саме як адміністративну відповідальність.

Так, у Франції адміністративні правовідносини – це незаконні адміністративні акти, що, прийняті: 1) неуповноваженим на те органом; 2) у не передбаченому законом порядку; 3) що містять помилкове мотивування, або будь-які помилки у формі акту; 4) прийняті при перевищенні повноважень органів влади. Визнання адміністративного акту незаконним є основою для відповідальності держави за діяльність своєї адміністрації. При цьому держава не диференціює провини, що слугує джерелом адміністративного правопорушення – службова (всієї адміністрації) чи власна (певного службовця). У першому випадку адміністрація відшкодовує спричинену шкоду, оскільки вважається, що «установа і її керівництво винні в тому, що не забезпечили належне управління. Прорахунки керівництва установи призвели до того, що установа в цілому або конкретний службовець при виконанні ним службових обов'язків заподіяли шкоду потерпілому, тому адміністрація зобов'язана цю шкоду відшкодувати»¹⁶. Особиста вина має місце, якщо можна виявити конкретного службовця адміністрації, винного у спричиненні шкоди. У цьому випадку адміністрація також несе відповідальність за службову провини, але може притягти службовця за особисту провини до кримінальної, матеріальної або дисциплінарної відповідальності і зажадати від нього повної або часткової компенсації сплачених потерпілому сум.

Нормативно-правові акти Франції регламентують, а юристи визначають так звану легку провини адміністрації, тяжку провини і відповідальність адміністрації без провини. У більшості випадків підставою для виникнення відповідальності адміністрації достатньо легкої провини, а підставою відшкодування завданої шкоди є тільки тяжка провини, тобто більш серйозні недоліки на службі в поліції, в медичній практиці і здійсненні контролю. Відповідальність адміністрації без провини передбачена за наявності відповідальності за ризик, при цьому слід відшкодувати не тільки пряму матеріальну шкоду, але і моральну.

У Великобританії адміністративно-правова нормотворчість зосередилася переважно на розробці процесуальних гарантій прав приватних осіб всупереч безпідставних дій держави в особі адміністрації. Так, будь-яка заінтересована особа має право звернутися до суду зі скаргою на дії адміністрації, якщо вважає, що та перевищує свої повноваження, а саме – вчиняє дії, не передбачені законом, або не дотримується правових приписів.

У правовідносинах відповідальності, згідно із Законом про позови до корони 1947 року, держава виступає як звичайна сторона, до якої приватна особа може пред'являти претензії. Межі відповідальності держави визначаються діями її службовців при виконанні ними посадових обов'язків, «у тому числі і за здійснення ними дискредитації влади, а тим більше – за недбале виконання свого службового обов'язку. Особливо тяжка відповідальність передбачена у випадках проведення державними службовцями операцій, що являють собою небезпеку для оточуючих»¹⁷. Як і у попередньому випадку, держава може пред'явити вимоги до винного державного службовця з відшкодування шкоди, сплаченої потерпілому. Такий порядок реалізації адміністративної відповідальності надійно захищає права громадян у відносинах з державами, оскільки не ставить їх в залежність від пошуку конкретної винної особи та її здатності відшкодувати заподіяну шкоду.

У сучасній українській правовій науці проблема юридичної відповідальності держави не раз ставала предметом дослідження багатьох учених.

Слід зауважити, що значення і зміст юридичної відповідальності держави виражається в реалізації тих конституційних положень, які прямо закріплюють взаємні права, обов'язки і відповідальність громадянина і держави. У правовому суспільстві громадянин повинен володіти такою ж можливістю примусу посадовців до точного виконання правових норм, якою володіють посадовці щодо громадян.

Зміст юридичної відповідальності держави повинен стати правовідносинами між державою, з одного боку, і особою, права якої порушені – з іншого.

Усі дослідники сутність конституційної відповідальності вбачають у встановленні системи реальних гарантій проти концентрації влади (чи в одній гілці влади, чи в компетенції між різними рівнями влади, чи в руках однієї посадової особи), що закріплені в конституційному законодавстві. Інакше кажучи, сутність цієї відповідальності полягає в забезпеченні механізму юридичних наслідків у випадку реальних порушень збалансованості влади, у виявленні причин таких порушень і покарань вищих посадових осіб держави.

Питання відповідальності держави перед особою і громадянським суспільством повинні стати однією з основних проблематик сучасних правових досліджень. На жаль, юридична наука, як і інші гуманітарні напрями знань, інколи «відстають», «не встигають» за швидкоплинними суспільними процесами і змінами.

Втім, сьогодні не має іншого шляху у розвитку, приросту наукових знань, як збалансована відповідна трансформаційним змінам, наукова пошукова теоретична робота задля задоволення практичних потреб людини і громадянського суспільства.

- ¹ Демократія: Антологія / Упорядник О. Проценко. – К.: Смолоскип, 2005. – С. 220.
- ² Харт Г. Л. А. Концепція права / Г. Л. А. Харт / Пер. з англ.: Н. Комарова. – К.: Сфера, 2004. – С. 83–94.
- ³ Теория государства и права: Учебник / Отв. ред. А. В. Малько. – М.: Кнорус, 2006. – С. 95–112.
- ⁴ Мыслители Греции. От мифа к логике / Под ред. В. В. Шкоды. – М.: Эксмо-Пресс; Х.: Фолио, 1998. – С. 206–207.
- ⁵ Онiщенко Н. М. Гендерні правовідносини: поняття, сутність, природа та значення / Н. М. Онiщенко, О. В. Матвієнко // Зб. Держава і права. Щорічник наукових праць Ін-ту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2006. – Вип. 33. – С. 90–94.
- ⁶ Скакун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник / О. Ф. Скакун. – Х.: Консум, 2006. – С. 172.
- ⁷ Онiщенко Н. М. Феномен сучасної держави: рівні дослідження та розгляду / Н. М. Онiщенко // Конституційні засади державотворення і правотворення в Україні: проблеми теорії і практики: До 10-річчя Конституції України і 15-ї річниці незалежності України. Зб. наукових статей / За ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. – С. 55–59.
- ⁸ Онiщенко Н. М. Розвиток соціальної, демократичної держави: економічні функції та завдання / Н. М. Онiщенко, О. М. Лоцихін // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Зб. наукових праць Ін-ту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. – Вип. 22. – С. 57–61.
- ⁹ Теория государства и права: Учебник / Под общ. ред. А. С. Васильева. – Х.: ООО «Одиссей», 2006. – С. 353–369.
- ¹⁰ Поляков А. В. Общая теория права: проблемы интерпретации в контексте коммуникативного подхода / А. В. Поляков. – СПб.: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2004. – С. 581.
- ¹¹ Общая теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. – М.: Юристъ, 2005. – С. 487–490.
- ¹² Шевчук С. Європейські стандарти обмеження моєстрийних заходів: правовий аспект / С. Шевчук // Вісник Академії правових наук України. – Х., 2006. – № 2 (45). – С. 32–43.
- ¹³ Марченко М. Н. Проблемы теории государства и права: Учебник / М. Н. Марченко. – М.: Проспект, 2006. – С. 277–291.
- ¹⁴ Байтин М. И. Сущность права (Современное нормативное правопонимание на грани двух веков). – Изд. 2-е, доп. / М. И. Байтин. – М.: ООО ИД «Право и государство», 2005. – С. 300.
- ¹⁵ Там само. – С. 300.
- ¹⁶ Административное право зарубежных стран / Под ред. А. Н. Козырина. – М.: Спартак, 1996. – С. 95.
- ¹⁷ Там само. – С. 72.

Резюме

Онiщенко Н. М., Стоєцький С. В., Сунегін С. О. До питання про відповідальність держави перед громадянським суспільством.

У статті досліджуються основні напрями розвитку соціальної, правової держави в Україні як необхідної передумови забезпечення ефективного механізму юридичної відповідальності держави перед особою та громадянським суспільством. Наголошується, що у державі, яка проголошує себе правовою та соціальною, юридична відповідальність повинна застосовуватися не тільки до приватних осіб, а й насамперед, до публічних суб'єктів права. Підкреслюється особлива важливість розроблення даної проблематики в умовах сучасних трансформаційних змін.

Ключові слова: правова держава, соціальна держава, особа, громадянське суспільство, юридична відповідальність, законодавство, права і свободи людини, адміністративна відповідальність.

Резюме

Онiщенко Н. М., Стоєцький С. В., Сунегін С. А. К вопросу об ответственности государства перед гражданским обществом.

В статье исследуются основные направления развития социального, правового государства в Украине как необходимого условия обеспечения эффективного механизма юридической ответственности государства перед личностью и гражданским обществом. Указывается, что в государстве, которое провозглашает себя правовым и социальным, юридическая ответственность должна применяться не только по отношению к частным лицам, но, в первую очередь, к публичным субъектам права. Подчеркивается особая важность разработки данной проблематики в условиях современных трансформационных изменений.

Ключевые слова: правовое государство, социальное государство, личность, гражданское общество, юридическая ответственность, законодательство, права и свободы человека, административная ответственность.

Summary

Onishchenko N., Stoetsky S., Sunegin S. To the question on the responsibility of the state to civil society.

The article examines the main directions of development of the social and legal state in Ukraine as a prerequisite for an effective mechanism to ensure the legal responsibility of the state to the individual and civil society. Indicates, that in a state, that proclaims itself legal and social, legal liability should not apply only to individuals, but, primarily, to public entities of law. Emphasizes the special importance of the development of this problem in modern transformational changes.

Key words: law-based state, social state, individual, civil society, legal liability, legislation, human rights and freedoms, administrative responsibility.

Отримано 17.06.2014